

REFERAT Lokal Grøn Trepert: Hovedvandopland 2.1 - Kalundborg d. 04-06-2025

Mødedato Onsdag d. 04. juni 2025 kl. 16:00

Mødested Rådhuset

Mødedeltagere Jørgen Grüner (Afbud), Susanne Ladefoged, Frank Keinicke, Jakob Beck Jensen, Søren Gammelby, Felex Pedersen, Klaus Hansen (Afbud), Erling Brock Jakobsen, Jens Peter Simonsen, Morten Suhr, Christian Ahlefeldt-Laurvig, Eva Levinsen, Karina Vincentz, Karen Thestrup Clausen

Indholdsfortegnelse

Bemærkninger til dagsordenen.....	3
Orientering om status på screening for skitseprojekter til Omlægningsplanen.....	4
Dialog med lodsejere.....	6
Forberedelse af dagsorden for næste møde.....	7
Gensidig orientering.....	8

Punkt 1: Bemærkninger til dagsordenen

Beslutning

Ingen bemærkninger.

Afbud: Jørgen Grüner, Klaus Hansen

Sagsfremstilling

Punkt 2: Orientering om status på screening for skitseprojekter til Omlægningsplanen

24-014250

Beslutning

Taget til efterretning.

Afbud: Jørgen Grüner, Klaus Hansen

Sagsfremstilling

Resume og sagens baggrund

Screeningsresultatet pr. 1. juni 2025 præsenteres ved en overordnet gennemgang af hvilke typer skitseprojekter, der er lagt ind i planlægningsmodulet (MARS), og en samlet opgørelse over forventninger til målopfyldelse. Potentialet for at skabe større sammenhængende naturarealer skitseres. Der gives en kort beskrivelse af screeningsmetode, som tager afsat i den lokale treparts drøftelse af screeningskriterier. Screeningsresultatet drøftes og eventuelt behov for justering af screeningen aftales.

Indstillinger

Formanden indstiller at orienteringen tages til efterretning.

Behandling

Lokal Grøn Trepert: Hovedvandopland 2.1 - Kalundborg.

Sagsfremstilling

Den Lokale Trepert fik den 15. maj 2025 en foreløbig status på screeningsprocessen og teknikergruppens arbejde. I denne sagsfremstilling gives en kort introduktion til IT-værktøjet MARS som bruges til at udarbejde Omlægningsplanen. Formålet er at give et bedre grundlag for at forstå og drøfte screeningsresultatet, når det bliver præsenteret på mødet. MARS består af fire moduler (Screening, Planlægning, Ansøgning, Status). I denne gennemgang fokuseres på Planlægningsmodulet.

Planlægningsmodulet anvendes af de lokale treparter og kommunerne til at lave omlægningsplaner. Planlægningsmodulet kræver et login og er ikke offentligt tilgængeligt. Modulet tager afsæt i de 37 kystvandgrupper i vandplanerne. Via disse kystvandgrupper kan brugerne tilgå det konkrete område, hvor brugeren ønsker at arbejde med et projekt. Her er informationer om indsatsbehov og projekter med tilsagn udstillet sammen med miljødata, der udstilles via kortlag. Brugeren kan tegne forskellige *skitseprojekter* til omlægningsplanen, og kan - ud over at få screenet for potentialer for udtagning og eventuelle konflikter – også vælge virkemiddel eller tilskudsordning for at få beregnet effekten af arealet i forhold til kvælstof-, lavbunds- og skovrejsningsindsatsen. Planen er dynamisk, så det er muligt løbende at se, om planen indfrier indsatsbehovet for kvælstofreduktion.

Skitseprojekter er således projekter, som endnu ikke er ansøgt, men som den lokale trepart planlægger enten at søge gennem en af de eksisterende tilskudsordninger eller anlægge via Naturstyrelsens anlægsbevilling. Det er desuden muligt i MARS at anvende virkemidlet ”øvrige” til at medtage større permanente udtagningsprojekter i omlægningsplanen, som finansieres uden om tilskudsordninger eller Naturstyrelsen. Det kan f.eks. være etablering af solcelleparker eller private aktører, som via opkøb til natur tager landbrugsjord ud af drift og dermed bidrager til en reduceret kvælstofudledning.

På mødet vil teknikergruppens screeningsresultat blive præsenteret i form af en oversigt over antal skitseprojekter fordelt på kystvandgrupper, og der gives et overblik over disse skitseprojekters samlede bidrag til at få reduceret udledningen af kvælstof, udtage lavbundslande og rejse mere skov. Med hensyn til tallet for skovrejsning skal det bemærkes at flere kommuner i treparten først forventer at screene for arealer til skovrejsning i 2026. For nogle kommuner er det relevant at afsøge mulighederne for skitseprojekter, der kan bidrage til drikkevandsbeskyttelse, eventuelt i samarbejde med forsyningsselskaber. Her kan det allerede nu være relevant at se på skovrejsning.

Den lokale trepart skal arbejde for så vidt muligt at identificere arealer inden for omlægningsindsatsen, som har potentiale til at bidrage til mere og sammenhængende natur, herunder beskyttet natur, og hvor muligt også strengt beskyttet natur. Teknikerne har benyttet deres lokalkendskab samt kortlag i MARS, der viser biodiversitetspotentialet. De har screenet for at finde arealer med et stort biodiversitetspotentiale og har afsøgt mulighederne for at realisere projekter som store sammenhængende områder. Desuden bliver der set på om eksisterende naturarealer kan styrkes ved at et skitseprojekt lægges tæt på, og teknikergruppen forholder sig også til om tætliggende skitseprojekter kan kobles sammen til ét større, sammenhængende areal. På mødet gives en skitsering af potentialet for at skabe større sammenhængende naturarealer. Til forskel fra kvælstof, lavbund og skov så kan MARS ikke levere et tal for, hvor meget sammenhængende natur eller hvor høj biodiversitet skitseprojekterne vil bidrage med.

MARS beregner ikke klimaeffekt af skovrejsning (og lavbundsindsatsen). Klimaeffekter beregnes af Klima-, energi- og forsyningsministeriet i forbindelse med udgivelsen af det årlige klimaprogram, der følger af Lov om klima.

Omlægningsplanen

Omlægningsplanen vil bestå af skitseprojekter og allerede godkendte projekter.

Skitseprojekterne vil i Omlægningsplanen blive præsenteret i form af en liste, hvor deres respektive effekter er angivet i tons kvælstof, hektar lavbund og hektar skov. Den geografiske placering af skitseprojekterne bliver ikke vist på kort. De projekter man vil kunne se på kort i Omlægningsplanen er dem, hvor der er søgt om tilskud gennem de forskellige tilskudsordninger og som har opnået tilsagn om støtte.

Når Omlægningsplanen er principgodkendt, vil der blive arbejdet med de enkelte skitseprojekter. Lodsejere kan - som det også gælder i dag - benytte sig af forskellige tilskudsordninger, og med hjælp fra Udtagningskonsulenter få søgt støtte til at realisere projekter. For nogle tilskudsordninger gælder, at det skal være kommunen eller Naturstyrelsen, der er ansøger. Her vil der typisk begynde en proces, hvor lodsejere inviteres til et møde for at afsøge interessen for projektet. Hvis lodsejere viser interesse for projektet, er der basis for at gå videre og søge om tilskud til en forundersøgelse. Om projektet realiseres afhænger helt af forundersøgelsens resultater og af lodsejernes ønske om at gå videre. Det er lodsejerne, der i sidste ende beslutter om deres jord skal indgå i et projekt.

Omlægningsplanerne er dynamiske og vil efter 2025 løbende skulle opdateres - nye projekter kan tilføjes, og eksisterende skitseprojekter kan erstattes med nye initiativer. På den måde kan kommunerne og øvrige aktører altid anvende nye virkemidler i omlægningsplanerne, som først bliver tilgængelige senere. Den løbende ajourføring og opdatering af omlægningsplanen foretages af den lokale trepart.

Alle skitseprojekter - på tværs af ordninger - der planlægges for i MARS fra januar 2025 og frem, vil tælle med i opgørelsen i Omlægningsplanen. Men et projekt tæller først med i den nationale målopfølgelse, når et projekt er ansøgt og har fået tilsagn i en tilskudsordning. I planlægningsmodulet opgøres kvælstofindsatsen på baggrund af skitseprojekter og ansøgte projekter med tilsagn. Det er derved muligt at følge arbejdet med at nå i mål med kvælstofindsatsbehovet for en kystvandgruppe.

For allerede ansøgte projekter er der forskel på om et projekts effekt tæller med i indsatsopgørelserne alt efter, hvornår det er ansøgt. Som eksempel på det i Omlægningsplanen for Hovedvandopland 2.1 kan nævnes Naturstyrelsens klima-lavbundsprojekt i Tranemosen nord for Kalundborg, hvor effekten er angivet for udtagning af lavbundsjord (197 ha) men for kvælstof står angivet 0 tons. Forklaringen skal findes i følgende. Udgangspunktet for kvælstofmålet i den Grønne Treparts aftale er genbesøget af Vandområdeplanerne 2021-2027 for tredje planperiode (VP3-II). VP3-II beskriver et kvælstofindsatsbehov for de enkelte 108 deloplande og 37 kystvandgrupper, for at der kan opnås god økologisk tilstand. Forudsætningerne for indsatsbehovet er, at allerede ansøgte projekter med etableringstilsagn bliver gennemført, disse indsatser indgår i den såkaldte baseline. Derfor vil projekter, der har fået etableringstilsagn og er ansøgt under vandområdeplanerne i tidligere planperioder (VP1 og VP2), som udgangspunkt indgå i baseline, og derfor ikke tælle med som indsats.

Punkt 3: Dialog med lodsejere

24-014250

Beslutning

Udvalget drøftede dialogen med lodsejere og den kommende proces tager udgangspunkt i det fremlagte.

Afbud: Jørgen Grüner, Klaus Hansen

Sagsfremstilling

Resume og sagens baggrund

Den lokale trepart har på møde den 15. maj 2025 ønsket en drøftelse af dialog med lodsejere i processen frem mod principgodkendelsen af omlægningsplanen i kommunalbestyrelserne. Formandskommunen vil med afsæt i dialogen med teknikergruppen på mødet kort redegøre for, hvad der indtil videre har været af information til og dialog med lodsejere, som oplæg til trepartens drøftelse.

Indstillinger

Formanden indstiller at dialogen med lodsejere drøftes.

Behandling

Lokal Grøn Trepert: Hovedvandopland 2.1 - Kalundborg.

Sagsfremstilling

Den Lokale Trepert har på deres møder frem til nu primært drøftet rammerne for trepartens arbejde og for screeningen. På det virtuelle møde den 15. maj, var der et ønske om, at få en mere konkret drøftelse af, hvordan dialogen med lodsejere håndteres.

Der ligger ikke i trepartsaftalen et egentligt krav om, at omlægningsplanerne skal i offentlig høring. Den lokale treparts medlemmer har erfaringer med at tidlig dialog med lodsejere fremmer processen, og tilsiger en større sandsynlighed for at omlægningsplanen bliver realiseret.

På mødet vil administrationen vise en oversigt over den hidtidige dialog med og information til lodsejere i de respektive kommuner, herunder hvad der eventuelt er under planlægning. I forskellige treparter landet over har der været afholdt borgermøder og lodsejermøder, og flere kommuner har udsendt informationsbreve.

En relativ kort frist for færdiggørelse af omlægningsplanen er en udfordring i forhold til at nå ud til alle lodsejere, før den politiske principgodkendelse. Derfor er det vigtigt, at den lokale trepart drøfter, hvordan dialogen skal foregå fra efter sommerferien og indtil principgodkendelsen i kommunalbestyrelserne jf. den tidsplan, som treparten har fået forelagt (bilag 1).

På mødet vil administrationen med afsæt i teknikergruppens overvejelser præsentere nogle emner og tiltag, der kunne bringes i spil. Afhængig af formålet, kan kommunikationen foregå på flere måder. Det er vigtigt at gøre sig klart, hvad der er brug for på det givne tidspunkt i processen og tilrettelægge dialogen derefter. Det vil også være relevant at få tilpasset kommunikationsformen i forhold til, hvor mange lodsejere, man skal i dialog med.

- Generel information om treparten (information på hjemmesider, webinarer, stormøder)
- Store arealer med mange lodsejere (fællesmøde med berørte lodsejere, køkkenbordsmøder med den enkelte lodsejer, et antal besigtigelser)
- Mindre areal med en eller få lodsejere (køkkenbordsmøde med berørte lodsejer(e), besigtigelse)

Bilag

Bilag 1 Tidsplan HVO2.1-Kalundborg

Punkt 4: Forberedelse af dagsorden for næste møde

24-014250

Beslutning

Godkendt.

Afbud: Jørgen Grüner, Klaus Hansen

Sagsfremstilling

Resume og sagens baggrund

Frem mod næste møde i Den Lokale Grønne Trepert den 24. september vil teknikergruppen arbejde på at færdiggøre et 1. udkast til Omlægningsplan for Hovedvandopland 2.1. Formandskommunen foreslår et dagsordenspunkt hvor 1. udkast fremlægges til drøftelse og at treparten beslutter eventuelt behov for at justere indsatsen. Dette med henblik på at treparten senest på næstfølgende møde den 20. oktober kan blive enige om et endeligt forslag til Omlægningsplan.

Indstillinger

Formanden indstiller at forslag til dagsorden for næste møde godkendes.

Behandling

Lokal Grøn Trepert: Hovedvandopland 2.1 - Kalundborg.

Sagsfremstilling

Screeningsprocessen fortsætter frem mod sommerferien ifølge tidsplanen (Bilag 1). Teknikergruppen mødes 16. juni med henblik på at koordinere, gøre status og få identificeret, hvor der måtte være behov for at finde yderligere arealer, der skal med i Omlægningsplanen. Teknikergruppen mødes igen den 18. august for at færdiggøre et 1. udkast til Omlægningsplan for Hovedvandopland 2.1, som kan blive behandlet i Den Lokale Grønne Trepert den 24. september.

Ovenstående tidsplan er under forudsætning af, at it-værktøjet MARS til den tid er blevet opdateret med en funktion, der gør det muligt at 'udtrække' den information, der skal bruges for at kunne offentliggøre et 1. udkast til Omlægningsplan.

Forudsat at 1. udkast er en fuldt dækkende Omlægningsplan, der opfylder trepartsaftalens målsætninger og at Den Lokale Trepert ikke har yderligere ønsker til ændringer på mødet den 24. september, kan treparten beslutte at udkastet overgår til at være et *forslag til Omlægningsplan*, der sendes videre til principgodkendelse i de respektive kommunalbestyrelser umiddelbart herefter.

Hvis der er behov for at arbejde videre med Omlægningsplanen for at nå i mål, har teknikergruppen relativt kort tid - ca. 3. uger (efterårsferie i uge 42) til at få justeret Omlægningsplanen jf. trepartens ønsker. Den Lokale Trepert har møde igen den 20. oktober, hvor man skal nå til enighed om et endeligt forslag til Omlægningsplan, som kan sendes videre til principgodkendelse i de respektive kommunalbestyrelser.

Ovenstående tidsplan er med forbehold for eventuelle ændringer, der måtte følge af udmeldinger fra SGAV om proces for principgodkendelse, herunder Styrelsens krav om verificering. Verificeringen har til formål at sikre at omlægningsplanen er faglig valid og lever op til de aftalte målsætninger. Information og vejledning fra SGAV til kommunerne om proces for principgodkendelse og verificering forventes først ultimo juni.

Bilag

Bilag 1 Tidsplan HVO2.1-Kalundborg

Punkt 5: Gensidig orientering

Beslutning

Ingen.

Afbud: Jørgen Grüner, Klaus Hansen

Sagsfremstilling